

VALOKUVAUS, VIDEOT JA EDITOINTI ÄLYPUHELIMELLA

Tekijä: Irma Silvennoinen

Kurssimateriaali luotu Ahjolan kansalaisopiston Digitaatoja pienyrittäjille -hankkeessa (2022-2024).

Julkaistu CC BY -lisenssillä eli voit hyödyntää vapaasti, kunhan mainitset tekijän.

SISÄLLYS

TUTUSTU ÄLYPUHELIMEN KAMERAAN	2
TUTUSTU KAMERAN ASETUKSIIN JA SÄÄTÖIHIN	3
KUVAAMAAN	5
KUVAILMAISUA	5
KUVIEN TALLENTAMINEN PILVEEN	7
KUVIEN JÄRJESTÄMINEN	8
TUOTEKUVAUS	8
OMAKUVAT/POSEERAAMINEN KUVISSA	9
KUVANKÄSITTELY / KUVIEN JÄLKIKÄSITTELY PUHELIMELLA	10
VIDEOKUVAUS PUHELIMELLA	13
VINKIT VIDEOKUVAUKSEEN	14
VINKKEJÄ VIDEOLLA ESIINTYMISEEN (PUHE)	18
VIDEOEDITOINTI PUHELIMELLA	19

TUTUSTU ÄLYPUHELIMEN KAMERAAN

Puhelimen kamera:

1. **Linssi** = objektiivi, joka ohjaa valoa kuvakennolle. Linssin tehtävä on tarkentaa ja valottaa kuva. Uudemmissa puhelimissa voi olla useita linsejä esim. makro -, laajakulma- ja teleobjektiivilinssit.
2. **Kuvakennon** (sensori) valoherkät pikselit vastaanottavat linssin kautta tulevan valon ja muuttavat sen sähköisiksi signaaleiksi. Kuvakennon koko ja laatu vaikuttavat kuvanlaatuun ja kuinka paljon yksityiskohtia kamera voi tallentaa.
3. **Kuvaprosessori** käsittelee kennolta tulevat tiedot ja tallentaa sen kuvatiedostoksi. Se voi tarvittaessa säätää valotusta, korjata värejä ja tarkennusta yms. Näitä toimintoja voi ohjata käyttöliittymästä eli ”kamerasta”.
4. **Ohjelmisto** / käyttöliittymä (kamera), jonka avulla voit ottaa kuvia ja videoita. Erityisesti uusissa puhelimissa tämä sisältää monia erilaisia kuvausominaisuuksia (kuvausmoodit, filterit ja efektit)
5. **Takakamera, etukamera**. Takakamera= ”varsinainen kamera/videokamera”, linssit takapuolella, näyttö ohjaimena. Etukamera/selfiet ja videopuhelut yms.. Etukameran kuvanlaatu yleensä heikompi kuin takakameran, kuvan säätömahdollisuudet ovat myös rajoittuneemmat.

Kameroiden ominaisuudet vaihtelevat puhelimen merkin ja mallin mukaan, mutta ainakin uusissa puhelimissa kuvanlaatu on useimmiten erinomainen ja kamera antaa mahdollisuuden erilaisiin säätöihin.

Lisävarusteita: jalusta, gimbaali, selfiekeppi, rengasvalo, muut kuvausvalot, (valon)heijastimet

Sovelluskaupassa saatavilla myös useita erilaisia kameranovelluksia, maksuttomia ja maksullisia, joissa saattaa olla puhelimen omaa kameranovellusta edistyneempiä kuvausominaisuuksia. Peruskuvaaja ei näitä tarvitse. Jos kuitenkin haluat testata näitä, tarkista sovelluksen luotettavuus (esim. latausten määrä, arviot, kehittäjä tiedot, mihin tietoihin sovellus pääsee käsiksi ym.).

TUTUSTU KAMERAN ASETUKSIIN JA SÄÄTÖIHIN

säätöjä ei tarvitse tehdä välttämättä kuin kerran (tai tarvittaessa)
perusasetuksiin yleensä hammasratas/mutteri – symbolista, jotkut säädöt voivat löytyä kameran toiminnoista

KUVIEN JA VIDEOIDEN TALLENTAMINEN

tallennussijainti (mahdollisesti erillinen muistikortti, puhelimen muisti)
kuvien ja videoiden laatu/koko yms., Huomaa, parempilaatuinen tallennus käyttää enemmän tilaa
tallennusmuoto (esim. HEIF ja HEVC)

RUUDUKKO!!! tai ristikko, ristikkoviivat...

apuviivat kuvasommitteluun, myös videokuvaukseen
valinta saattaa löytyä myös erillisenä nappina kameran toiminnoissa
viivat eivät tallennu kuvaan, kannattaa ehdottomasti ottaa käyttöön

SALAMA

poista automaattinen valinta, käytä vain tarvittaessa, voi käyttää joskus tehokeinona tai täydentämään valoa

KUVAUSTAVAT (lisätoimintoja, normaali kuvauspainike näytön alareunassa)

kameran laukaisu äänenvoimakkuuspainikkeesta tai kuulokkeiden painike tai ajastin – saat aikaa ”asettua”
kuvaan, helpompi ottaa esim. selfie

kädenheilautus tai puheohjaus

burst/sarjakuvaus; saattaa olla automaattisesti käytössä tai asetuksista valittavissa
kun tallennuspainiketta pidetään painettuna, kamera ottaa useita kuvia sarjassa
hyödyllistä nopeissa tilanteissa, lemmikkejä, lapsia tms. kuvatessa

HDR- KUVAUS

hdr-laajasävytekniikka, high dynamic range = suuri dynaaminen alue. Kamera ottaa esim. peräkkäin kolme kuvaa eri valotuksilla samasta kohteesta ja yhdistää ne yhdeksi kuvaksi. Esim. vastavalotilanteissa hyödyksi, kun tasoittaa valotusta hämärän ja valoisan kuva-alueen kesken. Joskus kuvista voi tulla luonnottoman näköisiä, kun varjot yms. puuttuvat. Uusissa puhelinmalleissa kehittyneemmät versiot. Testaa oman kameran HDR-ominaisuuksia eri valotilanteissa.

HEIF ja HEVC

HEIF (High Efficiency Image File Format) on kuvatiedostomuoto, joka on suunniteltu korvaamaan perinteiset JPEG-tiedostot. Tarjoaa parempaa kuvanlaatua pienemmällä tiedostokoolle (tehokkaampi pakkaus). HEVC (High Efficiency Video Coding tai H.265) on vastaava tehokas pakkausmuoto videoille. Säilyttää paremmin kuvanlaadun toistuvassa tallennuksessa ja muokkauksessa. Parempi tuki HDR -kuville.

Yleistymässä mobiililaitteissa ja uudemmissa käyttöjärjestelmissä, mutta tuen saatavuus voi vaihdella eri laitteissa ja sovelluksissa. Testaa yhteensopivuus omissa työprosesseissasi (miten, missä käytät ja muokkaat kuvia, missä jaat yms.) Yhteensopiva ainakin: Applen laitteet ja ohjelmat, Win10, uusimmat Android-laitteet, Adobe-ohjelmat, Google-kuvat, Instagram, Canva (tukee tällä hetkellä HEIF, mutta ei HEVC, voi muuttua).

RAW -KUVAT

Vievät erittäin paljon tilaa. Kuvankäsittely vaatii taitoa ja omistautumista. Lähinnä ammattilaisille.

Raw-kuvausmahdollisuus vain joissain puhelimissa.

käyttötilanteet: vastavalo, hämärä, suuret kontrastit tuottavat vaikeuksia kännykkäkameralle

Raw-kuvat vaativat aina kuvankäsittelyä esim. Lightroom.

Puhelinkamerat kuvaavat yleensä pakattuja jpg- tai HEIF-kuvia. Raw- eli pakkaamaton raakakuva tallentaa enemmän kuvadataa, jolloin kuvankäsittelyyn tulee enemmän pelivaraa ja mahdollisuuksia. Esim. liian tumman tai vaalean kuvan voi pelastaa, voit säätää reippaasti valkotasapainoa, väriprofiileja, terävöitystä, poistaa kohinaa, muokata värikylläisyyttä. Näitä voi säätää myös pakatuissa kuvissa, mutta tulokset eivät ole yhtä hyviä.

AI-KAMERA

käyttää tekoälyä (AI = artificial intelligence) kuvien ottamisessa ja käsittelemisessä. Voi tunnistaa kohteen, ja mukauttaa kameran säätöjä sen mukaisesti (kasvot, maisema, ruoka...), tarkentaa sen automaattisesti ja säätää valotusta ja muita kameran asetuksia. Kannattaa testata, miten toimii omassa kamerassa ja onko siitä apua. Tekoälyominaisuudet kehittyvät ja lisääntyvät kameroissa ja helpottavat kuvaamista.

RESOLUUTIO

kameran kyky tallentaa yksityiskohtia kuvaan (pikselien määrä vaakasuunnassa x pituussuunnassa) pituus- ja leveysuunnassa. Resoluutio ilmoitetaan usein pikseleissä (esimerkiksi 12 megapikseliä).

Mitä suurempi resoluutio, sitä korkealaatuisempia kuvia. Suuri resoluutio on tärkeä silloin, jos kuvia halutaan käyttää ammattimaisiin tarkoituksiin, esim. tulostaa suureen kokoon. Jos julkaiset kuvia vain sosiaaliseen mediaan, kuvien ei tarvitse olla kaikkein suurinta kokoa.

Resoluution lisäksi kuvan tekniseen laatuun vaikuttaa myös kameran linssi, kuvakenno ja kuvaprosessori. Muista kuitenkin, **myös hyvällä kameralla voi ottaa huonoja kuvia**. Tarvitaan taitoa ottaa ”hyviä kuvia”. Hyvä kuva voi tarkoituksesta riippuen olla asiallinen, vaikuttava, tehokas, kaunis, shokeeraava, kertova...

MITA HUOMIOITAVIA ASIOITA:

puhelimien tallennustila (kuvat ja erityisesti videot tarvitsevat paljon tallennustilaa)

varmuuskopiointi pilveen, ota synkronointi käyttöön (Google-kuvat, iCloud)

huom. millä laadulla tallennat pilveen varmuuskopion- ilmainen pilvitila täyttyy nopeasti täyden laadun kuvilla

Android: Google-kuvat /Galleria ; iPhone: iCloud/Kuvat

tärkeimpien kuvien nimeäminen, kansiointi ja järjestely

KUVAAMAAN

PUHDISTA LINSSI !!!

kannattaa tehdä säännöllisesti ja varsinkin ennen tärkeitä kuvauksia (puhalla pois mahdolliset karkeat ja naarmuttavat roskat, pyyhi pehmeällä kankaalla tai erityisillä puhdistusliinoilla)

ZOOMAUS

Ei yleensä suositeltavaa, sillä useimmiten näytöllä ”nivistäminen/laajentaminen” zoomaa vain tietyn kuvaresoluution sisällä. Mene mieluummin lähemmäs kohdetta, jos vain mahdollista.

Puhelimissa, joissa useita linsejä, on todennäköisesti myös aito teleobjektiivi, eli voit oikeasti vaihtaa polttoväliä, jolloin kuvanlaatu ei kärsi.

PYSTY VAI VAAKAKUVA

käyttötarkoitus ratkaisee

huomaa vaikutus kuvasommitteluun (esim. maisemakuvissa vaakakuva saattaa toimia paremmin)

KUVAILMAISUA

RAJAAMINEN

eli mitä tulee mukaan kuvaan ja mitä jää ulkopuolelle on ensimmäinen tärkeä valinta kuvatessa.

Yksi kuva valehtelee enemmän kuin tuhat sanaa.

Kuvaaminen on AINA rajaamista. Kaikkea ei voi kertoa yhdellä kuvalla.

Toisaalta: Yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa.

Esitä kysymys: Mitä haluat kertoa, mitä haluat näyttää? Lähikuva, puolikuva, kokokuva samasta kohteesta (kohde osana ympäristöä tai siitä irtileikattuna). **Mikä on tässä kuvassa tärkein asia? Keskity siihen.**

Tarkista kuvan reunat ja taustalla näkyvät asiat: Varmista, ettei kuvassa ole ylimääräisiä häiritseviä asioita, esimerkiksi sormi kuvan nurkassa. Mitä näkyy taustalla? Onko siellä jotain häiritseviä elementtejä esim. lipputanko kasvaa päästä.

SOMMITTELU

tarkoittaa sitä, miten kuvassa olevat elementit sijaitsevat ja järjestyvät suhteessa toisiinsa: muodot, viivat, värit. Sommittelu tarkoittaa siis kuvanrakentamista. Sommittelun avulla kuvasta tulee kiinnostava, kertova ja esteettisesti miellyttävä. Toisaalta sommittelun sääntöihin ei kannata aina takertua tiukasti. Sääntöjen rikkominen on aivan sallittua.

KÄYTÄ RUUDUKKOA APUNA SOMMITTELUSSA (kameran asetuksissa ristikko tai ruudukko)

On erittäin häiritsevää, jos taustalla näkyvä horisontti on vinossa. Apuruudukon kanssa kuvan sommittelu helpompaa.

Varmista, ettei pääkohde ole aina kuvan keskellä: Keskeissommittelu saattaa toimia joskus, mutta yleensä tällä tavoin sommitellut kuvat ovat tylsiä ja staattisia. Kameran apuruudukko toimii tässäkin apuna. Kokeile sijoittaa kuvan tärkein elementti/ pääkohde johonkin viivojen risteyskohtaan. **Kultainen leikkaus tai kolmanneksen sääntö kohteiden asettelussa.**

Jätä ilmaa: Kuvan reunoille voi hyvin jättää hieman ”tyhjää” tilaa.

Linjat johdattelevat katsetta. Käytä niitä hyväksi ja luo kuvaan syvyysuuntaa tai rytmiä. Esimerkiksi maisemakuvauksessa tiet, aidat... **hyödynnä perspektiiviä ja eri kuvakulmia**

Värit: Hyödynnä värejä. Mitä värit kertovat kohteesta, millaista tunnelmaa ne luovat. Värimaailma voi olla räiskyvä, harmoninen, monokromaattinen jne. Mustavalkoinen kuva luo erilaisen tunnelman kuin värikuva.

VAIHDA KUVAKULMAA

Kännykkä on kevyt ja sen kanssa on helppo leikitellä eri kuvakulmilla. Kokeile astua vaikkapa tuolille ja ottaa kuva yläsuunnasta, tai mene makuulle ja ota kuva sammakkoperspektiivistä. Mieti, miten kuvakulman vaihto vaikuttaa siihen, miltä kohde näyttää. Kuvakulman vaihdoksella saat erilaisen sommitelman, taustan, rajauksen... Muista myös hyvä yleissääntö: kuvaa kohteen silmien tasolta (esim. lapset, lemmikit). Kokeile eri vaihtoehtoja, ole rohkea ja luova.

MENE LÄHEMMÄS: kun luulet olevasi tarpeeksi lähellä, kokeile mennä vielä lähemmäs. Muista kuitenkin jättää kuvaan tyhjää tilaa esim. katseen suuntaan ja ns. ”head room”. Kuvatessa ihmisiä vältä rajaamista anatomisista taitekohdista (kaula, polvet, nilkat, ranteet...)

TARKENNUKSEN JA VALOTUKSEN SÄÄTÖ

automaattitarkennus tai manuaalinen tarkennus

HUOM! Tarkenna kohteeseen = napauta tarkennettavaa kohdetta näytöllä + säädä kuvan valotusta liukusäätimen avulla

Valokuvaus on kuvaamista valon avulla. **Jos valoa ei ole riittävästi, et saa kunnon kuvaa.** Lisää valoa: avaa verhot, käytä valaisimia, heijasta valoa, vaihda paikkaa, kokeile yökuvaustoimintoa.

Varjot ja valot voivat luoda mielenkiintoisia elementtejä kuvaan. Kokeile niiden hyödyntämistä.

VAKAUTA KAMERA

varsinkin hämärässä kuva tärähtää helposti (YÖKUVAUSTILA)
tue kamera jotain pintaa vasten tai käytä jalustaa tms.

TUTUSTU KAMERASI KUVAUSTILOIHIN/TOIMINTOIHIN

valokuva, muotokuva, pro, yökuvaus, panoraama, hidastus, hdr, ai-kamera jne.

HYVÄ KAMERA ÄLYPUHELIMESSA

1. Resoluutio vähintään 12 megapikseliä, mieluummin enemmänkin
2. Valovoimainen linssi mahdollistaa kuvien ottamisen myös heikossa valaistuksessa
3. Nopea ja tehokas kuvaprosessori = kamerasuorituskyky, tarkennuksen ja kuvien käsittelyn nopeus.
4. Optinen kuvanvakain (erityisesti videot) pitää kuvan vakaana kameraa/kännykkää liikuttaessa, vähentää epätarkkuutta ja tärinää.
5. Linssien määrä, esim. laajakulma- ja teleobjektiivi, tarvitsetko makroa?
6. Nopea ja tarkka tarkennusjärjestelmä, tärkeää liikkuvien kohteiden kuvaamisessa.
7. Monipuoliset kuvausominaisuudet, esim. yökuvaus, HDR-tila, panoraamakuvaus, muotokuvat, 4K-video (mitkä tärkeitä itsellesi).
8. Selkeä ja helppokäyttöinen kameraohjelmisto. Monipuolinen kuvankäsittely- ja muokkausohjelmisto.
9. Miten kamera toimii heikossa valaistuksessa.

KUVIEN TALLENTAMINEN PILVEEN

Kuvat säilyvät, vaikka laite rikkoutuisi ja kuvia voi hyödyntää muillakin laitteilla ilman, että niitä tarvitsee siirtää. Älypuhelimilla on omat käyttöjärjestelmän mukaiset pilvipalvelunsa. Android-puhelimesta kuvat siirtyvät Google Kuviin ja Applen iPhone-puhelimesta iCloudiin. Aktivoi toiminto ja kuvat siirtyvät automaattisesti pilvipalveluun. Pilvipalvelut ovat ilmaisia tiettyyn tallennusmäärään asti. Puhelin varoittaa, kun tallennustila on täyttymässä. Muita ilmaisia pilvipalveluita (tiettyyn rajaan asti) Dropbox ja Microsoftin OneDrive. Jos et halua ostaa lisää tilaa kuvillesi, poista kaikki ylimääräiset, epäonnistuneet ja vanhentuneet otokset

Android-puhelimessa:

1. Avaa Google Kuvat -sovellus Android-puhelimella tai -tabletilla.
2. Kirjaudu Google-tilillesi.
3. Napauta oikeasta yläkulmasta **profiilikuvaa** tai **nimikirjainta**.
4. Napauta Kuvien asetukset > **Varmuuskopiointi**.
5. Laita **varmuuskopiointi** päälle tai pois päältä.

Katso tarkempia ohjeita Google Kuvat Ohjeet (Googlen omat tukisivut support.google.com)

iPhone-puhelimessa:

1. Napauta Asetukset > [nimesi] > iCloud > Kuvat.
2. Napauta Synkronoi tämä iPhone. Jos käytössäsi on iOS 15 tai sitä vanhempi, laita iCloud-kuvat päälle napauttamalla.
3. Säädä laitteellasi tilaa valitsemalla Optimo iPhonen tallennustila. Katso tarkemmat ohjeet support.apple.com/fi-fi

KUVIEN JÄRJESTÄMINEN

1. Varaa aikaa kuvien järjestelyyn ja tee se sopivissa palasissa. Varaa vaikka kerran viikossa lyhyt hetki, jolloin käyt läpi kaikki viikon aikana kertyneet kuvat. Tällöin ei pääse kertymään kuvakaaosta. Jos kuvakaaos on jo olemassa, aloita siivous vanhemmista kuvista, joiden suhteen on ehkä helpompi tehdä karsintaa.
2. Poista KAIKKI tarpeettomat ja epäonnistuneet kuvat. Monesti samasta hetkestä voi olla 10-15 kuvaa. Riittää, että sinulla on yksi hyvä kuva siitä. Kaikki epätarkat tai muuten epäonnistuneet otokset joutavat automaattisesti roskiiin.
3. Siirrä kuvat kansioihin ja säilytä samassa paikassa. Pilvipalvelussa (Google Drive tai iCloud) kannattaa jaotella aiheen mukaan albumeihin. Nimeä ne riittävän tarkasti, jotta löydät kuvat myöhemminkin. Samasta aiheesta eri vuosina otetut kuvat voi sijoittaa samaan kansioon, mutta joskus ehkä haluat tehdä kansioita eri vuosille.
4. Laita varmuuskopiointi päälle puhelimessa, jolloin kuvat tallentuvat automaattisesti Google- tai iCloud-tilillesi.

TUOTEKUVAUS

Millainen kuva tarvitaan?

tuotteen ominaisuuksista kertova: tuote selkeästi esillä, usein yksivärinen tai valkoinen tausta
mielikuvia herättävä tuote sijoitettu ympäristöön tai kuva synnyttää tunteita/tunnelmia
Joskus nämä voivat yhdistyä, joskus tarvitaan useita erilaisia kuvia tai video.

Valon merkitys! Hyödynnä luonnonvaloa tai hanki sopivia valaisimia, heijasta valoa varjokohtiin jne.

Tuote on kuvan tärkein asia. Älä rakenna kuvasta liian monimutkaista.

Kuvaa tuote monesta suunnasta eri kuvissa, mikäli sen kaikki ominaisuudet ja yksityiskohdat eivät tule esiin yhdessä kuvassa. **Video voi olla myös yksi mahdollisuus** esitellä tuotteen ominaisuuksia.

Jos on tarkoitus herättää tunteita, mielikuvia yms., ominaisuuksien esittely on toissijaista.

OMAKUVAT/POSEERAAMINEN KUVISSA

Hyvä valaistus: Käytä pehmeää ja luonnollista valoa ja vältä voimakkaita varjoja kasvoilla. Valaistus edestä tai sivulta voi pehmentää piirteitä. Leiki valoilla ja varjoilla lisätäksesi syvyyttä kuvaan. Pehmeät varjot voivat luoda kiinnostavia visuaalisia efektejä. Peilit ja muut valoa heijastavat pinnat voivat toimia apuna (voit tehdä valonheijastimia esim. foliosta tai valkoisesta pahvista). Kuvatessasi omakuvaa käänny ympäri ja tarkkaile, mistä suunnasta löytyy paras valo tai vaihda paikkaa.

Oikea kuvakulma: Kokeile erilaisia kuvakulmia, mutta vältä liian alhaista tai liian korkeaa kulmaa. Yleensä kasvojen tasolla otetut selfiet näyttävät luonnollisimmilta, mutta parhaimman tuloksen saatat selfiessä saada kuvaamalla hieman yläviistosta.

Kuvan sommittelu: noudata perussääntöjä, esim. kolmasosan sääntöä.

Kokeile erilaisia **ilmeitä ja asentoja**. Ole luonnollinen ja rento ja yritä irrottautua siitä ajatuksesta, että sinua kuvataan. Pieni hymy tai kevyt ilmeenvaihto voi tehdä ihmeitä. Keskity ja ajattele esim. jotain mukavaa asiaa tai mieti työtehtävääsi. Päänsisäiset asiat näkyvät helposti myös kasvoilla.

Esim. instagramissa on tilejä, joista löytyy vinkkejä kameralle **poseerauksesta**. Nyrkkisääntönä: Älä seiso suoraan kameraan, vaan mieluummin hieman sivuttain tai käännä olkapäitä jompaankumpaan suuntaan. Monesti ihmisillä on ns. ”parempi” kasvojen puolisko eli kokeile, kumpi puolisko toimii kuvassa paremmin. Nosta leukaa.

Katseen suunta on tärkeä. Kokeile katsoa suoraan kameraan (linssiin) tai hieman sen yläpuolelle, mikäli haluat kuvassasi ottaa kontaktia katsojaan. Kokeile eri katseen suuntia ja mieti, millaisen vaikutelman se luo.

Varmista, että **tausta** ei vie huomiota. Yksinkertainen tausta auttaa keskittymään kuvan pääkohteeseen eli sinuun. Kokeile vaihtaa paikkaa tai suunnata kameraa.

Kokeile puhelimen **muotokuvatilaa**, joka tunnistaa kasvot ja mm. sumentaa taustaa.

Käytä kameran itselaukaisijaa tai ajastinta, jolloin saat aikaa asettua kuvaan. Tue puhelimesi johonkin tai käytä jalustaa, jolloin pääset asettumaan myös kauemmas ja saat vaikka kokokuvia itsestäsi. Puhelimen kamerassa voit ottaa käyttöön mallista riippuen esim. puhekomennon (smile, cheese tms.) tai kädenheilautuksen ja asettaa äänenvoimakkuuspainikkeen kuvauspainikkeeksi. Voit käyttää apuna myös **selfie-keppiä** tai puhelimelle suunniteltua **jalustaa**.

Sarjakuvaustilassa saat tilanteesta useita peräkkäisiä kuvia, joista voit valita parhaat. Voit hyödyntää myös videoita, joista otat kuvankaappauksen. Kuvaa video vähintään HD- tai mieluiten 4K- laatusena.

Kokeile **erilaisia asuja tai käytä "lisävarusteita"** (vaikkapa ammattiisi liittyvä työkalu kädessä) tai kuvaa itseäsi **tekemässä jotain**.

KUVANKÄSITTELY / KUVIEN JÄLKIKÄSITTELY PUHELIMELLA

Panosta teknisesti ja sisällöllisesti laadukkaiden kuvien ottamiseen, joita ei välttämättä tarvitse paljon muokata. **Jos kuva on mietitty ja teknisesti kelvollinen, jälkikäsitteilyyn riittää muutama perussäätö.** Pienilläkin korjailuilla kuvista saadaan vaikuttavampia.

Joskus voit kuitenkin pelastaa esim. huonosti valottuneen otoksen käyttökelpoiseksi tai muokata esim. värilämpötilaa siten, että värit näyttäisivät luonnollisilta. Kuvankäsittely vie aikaa eli mieti myös mikä on tarkoituksenmukaista. Liiallisella muokkauksella saatat myös heikentää kuvan teknistä laatua ja sisällön välittymistä.

Perustason kuvankäsittelyyn riittää **puhelimien oma galleriasovellus tai Googlen Kuvat** -sovellus. Huomaa, Google Kuvat sovelluksessa on joitain ominaisuuksia, jotka ovat käytössä vain, jos sinulla on maksullinen Google One -tilaus ts. jos olet ostanut lisää tallennustilaa. Monipuolisempia maksuttomia sovelluksia ovat esim. **Snapseed tai Adobe Lightroom**. Vaativampi ja ammattimaisempi kuvankäsittely tehdään tietokoneella esim. Adobe Photoshop -ohjelmalla.

TÄRKEIMMÄT SÄÄDÖT KUVIEN KORJAILUUN

Kaikkea ei välttämättä tarvitse säätää jokaisessa kuvassa. Tarkista kuitenkin rajausta ja kierto/suoristaminen, valotuksen korjaus/kirkkauden säätö tai varjokohdien/huippuvalojen säätö, kontrasti ja terävyys. Tarvittaessa käytä myös muita säätöjä. Käyttämässäsi sovelluksessa samojen toimintojen nimitykset voivat poiketa luetteloiduista tai joitakin näistä ei ehkä ole tarjolla tai sinulla on käytössä muita säätömahdollisuuksia. Kokeile rohkeasti.

HUPS! Käytä peruuta-toimintoa, jos meni pieleen. (muokkaushistoria)

Joissakin puhelimiensa omissa galleriasovelluksissa kuvanmuokkaus tallentuu alkuperäiseen kuvaan. Samalla sovelluksella pystyy kuitenkin tarvittaessa palauttamaan käyttöön myös alkuperäisen käsittelemättömän kuvan. Google Kuvat ja kuvankäsittelysovellukset antavat mahdollisuuden tallentaa kuvan kopiona, jolloin alkuperäinen käsittelemätön kuva säilyy erillisenä. Huomaathan, että jokainen tallentamasi muokattu versio kuvasta on oma kuvansa ja vie muistitilaa.

1. Rajaaminen ja suoristaminen

Rajaa kuvasta pois epäoleellinen, samalla voit parannella sommittelua ja tarpeen tullen suoristaa horisonttia tai pystylinjoja. Samalla voit myös muuttaa tarvittaessa kuvan muotoa (aspect ratio) kuvan käyttötarkoituksen mukaan, esim. neliö=1:1 tai 5:4 tai 4:3 tai 16:9.

2. Valotuksen korjaus (exposure) tai kirkkaus (voi olla eri ohjelmissa eri nimellä)

Kuvan valotuksen säätö vaaleammaksi tai tummemmaksi, säädä yleistä kirkkautta. **varjokohdat** voit lisätä valoisuutta varjoihin tai tummentaa niitä; **valokohdat** (voi olla jollain muullakin nimellä); huippuvalot/kirkkaimpien kohtien säätö.

3. **kontrasti** (contrast)

Ero kuvan vaaleiden ja tummien alueiden välillä, kontrastin lisääminen syventää varjoja ja vaalentaa huippuvaloja, monesti pieni kontrastin lisäys parantaa kuvia.

Joskus ns. jyrkkiä kuvia (kovassa valossa kuvatut) voi yrittää parannella kontrastia vähentämällä.

4. **värikylläisyys** (saturation)/ **kylläisyys**

värien intensiivisyyden säätö, lisää tai vähennä, varo liiallista värikylläisyyttä
väriämpötila /lämpö säädä värejä viileämmäksi tai lämpimämmäksi

5. **tarkennus /terävävyys** (sharpening)

Sopiva määrä terävöitystä tekee kuvasta tarkemman ja tuo yksityiskohdat esiin paremmin (huom., jos olet käyttänyt selfiessä pehmenneysfiltteriä/kauneusfiltteriä, terävöitystä ei kannata lisätä).

Joissakin sovelluksissa voit tarkentaa esim. vain haluamiasi osia kuvista ja tämä lisäksi käytössä voi olla erillinen koko kuvan terävyyteen vaikuttava työkalu.

Huomaa, että liiallinen terävyys tekee kuvista epäluonnollisia.

6. **sumennus (bokeh)**

taustan sumennus, jolloin kohde erottuu paremmin

mahdollisesti voit myös häivyttää tiettyjä osia kuvasta /häivytystoiminto

7. **kohinan poisto**

Esim. hämärässä kuvattuihin kuviin tulee monesti ”kohinaa” ja tällä säädöllä voi sitä koettaa vähentää.

Käytä varovaisesti, liiallinen kohinan poistaminen pilaa yksityiskohdat ja pehmentää kuvaa liikaa.

8. **valkotasapainon säätö** (white balance)

Värien määrittely suhteessa valkoiseen / värien toistuminen luonnollisesti esim. ihon sävy.

Automaattinen säätö tai mahdollisesti voit valita (”pipetillä”) kuvasta valkoisen pisteen, jonka

mukaan ohjelma laskee oikean valkotasapainon. Jollei kuvassa ole valkoista, kokeile automaattista korjailua.

9. **vinjetti**

lisää kuvan reunoille tumma alue (tai vaihtoehtoisesti valkoinen)

tehokeino, jolla huomio saadaan keskitettyä keskeemmäksi kuvaa

10. **Muita mahdollisia säätöjä: musta piste** säätää tummintaa arvoa ja **valkoinen piste** säätää kirkkainta arvoa kuvassa, **ihon sävy** säätää ihon värisävyjen kylläisyyttä, **sinisävy** säätää sinisten sävyjen (taivas, vesi) kylläisyyttä, **korostus** reunojen paikallinen kontrasti

FILTTERIT JA PRESET

Kuvankäsittelyohjelmissä on monesti tarjolla valmiita filttäreitä, jotka muokkaavat kuvaasi tietyllä tapaa, voit yleensä vain säätää niiden voimakkuutta.

Filttereitä ja erilaisia esiasetuksia (preset) voi myös itse luoda ja tallentaa tulevaa käyttöä varten, jolloin sinulla on valmiiksi suosikkiasetukset esim. tietyntyyppisiä kuvia varten ja säästät aikaa kuvankäsittelyssä.

KUVAN KORJAILU /RETUSOINTI

Esimerkki, häivyttä finni tms. tai poista jokin muu häiritsevä elementti kuvasta **Snapseed- sovelluksella**. Periaate on sama monissa muissakin vastaavaa toimintoa tarjoavissa sovelluksissa.

Valitse **Retusointi**, zoomaa kuva mahdollisimman lähelle retusoitavaa kohdetta, napauta häivyttävää kohdetta (sovellus analysoi kuvan ympäristön ja korjaa /häivyttää valitun kohdan siihen). Hyväksy muutos tai peru se. Retusointi toimii parhaiten pienten pistemäisten kohtien korjailussa.

Snapseed-sovelluksessa toiminto **laajenna**. Kopioi ja lisää jo olemassa olevaa kuvan reuna-aluetta, kun kuvaa laajennetaan. Toimii säästeliäästi käytettynä kuvissa, joissa jo valmiiksi toisteisuutta.

Snapseed-sovelluksessa **sivellin**. Korjaa tietyiltä alueilta varjostusta, valotusta, lämpötilaa tai kylläisyyttä. Säädä siveltimen voimakkuutta nuolilla.

PIIRROKSEN, TEKSTIN, TARRAN TMS. LISÄÄMINEN

Kuvankäsittelysovelluksissa yleensä mahdollista lisätä elementtejä.

KUVIEN TALLENNUS JA JAKAMINEN

Sovelluksesta riippuen eri vaihtoehtoja (tässä pääpiirteittäin)

Tallennus: luo kuvasta kopion, alkuperäinen säilyy

Vie muodossa: valitse missä muodossa

Jaa sovelluksessa (esim. Instagramiin, jolloin käsittelystä kuvasta ei jää kopiota)

Mikäli haluat käyttää käsiteltyä kuvaa myöhemminkin, se kannattaa tallentaa ensin laitteelle/pilveen ja vasta sitten jakaa esim. someen.

MIKÄLI HALUAT KÄYTTÄÄ SAMAA KUVAA USEASSA PAIKASSA, KÄSITTELE KUVAT VALMIIKSI JA TALLENNANIMELLÄ HELPOSTI LÖYDETTÄVÄÄN ALBUMIIN/KANSIOON.

Jos jaat kuvia vain Instagramiin, Instagramin omat kuvien säätömahdollisuudet saattavat riittää tarpeisiisi.

VIDEOKUVAUS PUHELIMELLA

Kotitehtävä: kuvaa videomateriaalia, josta koostat seuraavalla kerralla 1-2 minuuttisen videon.

- 1) Päätä aihe ja tarkoitus. Suunnittele kokonaisuus.
- 2) Suunnittele mitä ja miten kuvaat. Hyödynnä oppimiasi asioita.
- 3) Kuvaa useita lyhyitä otoksia, joista video koostetaan. Tarkoituksena on harjoitella editoinnin mahdollisuuksia: otoksia voidaan lyhentää, vaihtaa järjestystä, muokata eri tavoin, lisätä ääntä, tekstiä, musiikkia ym.

TUOKO VIDEO LISÄARVOA?

Tarvitaanko viestin välittämiseen videota: tuottaako se lisäarvoa katsojalle?

Videon avulla voi näyttää esineen eri puolilta, asuntoesittelyssä video voi näyttää tilassa liikkumisen. Toisaalta esineestä voi ottaa useita valokuvia eri suunnista ja asuntokuvista voi olla helpompi hahmottaa esim. sijainteja ja huonejärjestystä. Mieti siis: kuva vai video?

VALOKUVA

staattinen: tallentaa/pysäyttää yhden hetken, toiminnan, tilanteen

tallentaa hetket, maisemat, henkilöt, tilat – katsojan on mahdollista pysähtyä tutkimaan

VIDEO:

tallentaa peräkkäisiä kuvia, jolloin syntyy illuusio liikkeestä; pystyy välittämään ajassa tapahtuvia asioita

tallentaa toimintaa ja videon avulla voi rakentaa tarinoita

Videokuvauksen ja valokuvauksen tekniikat on suhteellisen helppo omaksua. Tärkeämpää on miettiä sisältöä, ilmaisua ja omaa tyyliä. Harjoittele ja kokeile rohkeasti erilaisia asioita, kunnes löydät oman luontevan tapasi tuottaa visuaalista sisältöä.

VINKIT VIDEOKUVAUKSEEN

1) PUHDISTA LINSSI

varovasti mikrokuitupyyhkeellä tai erityisellä linssipyyhkeellä tai muulla pehmeällä kankaalla

2) TARKISTA TALLENNUSTILAN RIITTÄVYYS

Minuutti videota (FullHD 30fsp) vie tilaa noin 120 Mt (tunti n. 6-7Gt). Uusissa puhelimissa voi kuvata HEVC -videota (pakkausalgoritmi H.265), joka vie vähemmän tilaa. Jos kuvattu materiaali on ”kertakäyttöistä” tai ylimääräistä editoinnin ja julkaisun jälkeen, se kannattaa poistaa jonkin ajan kuluttua. Jos tarvitset materiaalia myöhemminkin, tallenna pilveen, muistikortille, tietokoneelle...

3) LATAA AKKU

Videokuvaaminen kuluttaa akkua. Jos on tarkoitus kuvata paljon, ota mukaan varavirtalähde (powerbank).

4) LISÄVARUSTEET tarvittaessa

Kännykkäpidike/jalustat/selfiekeppi jos kuvaat vlogeja, haastatteluja tms.

valaisimet esim. rengasvalo, **mikrofonit**

5) TARKISTA KAMERAN ASETUKSET

Android: kameran sovellus ja iPhone - asetukset- kuvat ja kamera mallista riippuen osa kameran asetuksista, osa kameran toimintoina

resoluutio (hd,fhd,uhd, voidaan ilmoittaa myös hd,fhd,2K,4K)

HD 720p tai FHD 1080p – esim. YouTube (HD720p somekäyttöön edelleen toimiva)

2K 1440p tai 4K (3840X2160 pikseliä) - vievät paljon tilaa, kuvan laatu korkea (yksityiskohdat), muokattavissa ilman suurta laatuhäviötä esim. rajausta editoidessa (crop); vie paljon tallennustilaa

UHD vastaa suunnilleen 4K-laatua (vähän pienempi resoluutio)

hd= high definition eli teräväpiirto, fhd = full hd, uhd = ultra hd

ruutua sekunnissa (frame rate, fps): kuvanopeus on useimmiten liitetty resoluution valintaan

tavallisesti 30fps; valitse 60 fsp jos kuvaat nopeasti liikkuvia kohteita ja/tai hidastat/nopeutat videota (tiedostokoko kasvaa myös)

videonvakautus / stabilointi: optinen tai sähköinen kuvanvakautus tai näiden yhdistelmä. Uusissa puhelimissa myös tekoäly (ai). Tarkoituksena siis vakauttaa kameran liikkeitä ja vähentää kuvan tärinää.

ruudukko/ristikko auttaa kuvasommittelussa ja pysty/vaakalinjojen kanssa samalla tavalla kuin valokuvissa joissakin puhelimissa ristikossa on keskellä viiva, jonka avulla kameraa voi pitää vakaana kameraa liikuttaessa

6) VÄLTÄ HÄIRIÖITÄ KUVATESSA

Jos meneillään **on pidempi ja rauhaa vaativa kuvaustilanne**, käytä LENTOTILAA. Näin varmistat, etteivät puhelut/viestit/ilmoitukset/väriä häiritse kuvaamista, eivätkä muut sovellukset kuluta virtaa samanaikaisesti. Muista poistaa lentotila kuvausten jälkeen! Vaihtoehtoisesti laita puhelin ÄÄNETTÖMÄLLE.

7) HORISONTAALI – VERTIKAALI / käyttötarkoitus ratkaisee

Pysty/vertikaalivideot: Instagram, TikTok, FB/IG tarinat ja reelsit. Vaaka/horisontaalivideot: YouTube, tv- tai tietokonenäytöt. Horisontaali on klassinen videomuoto. Kuva on helpompi sommitella ja siihen mahtuu enemmän. Jos haluat että videon voi katsoa täydessä koossa tv-ruudulta tai muualla, kuvaa horisontaalista videota (maisemat, laajat näkymät, ryhmäkuvat ym. toimivat parhaiten). Vertikaalivideo on tehokas yksittäisten henkilöiden/esineiden ja tiiviiden kohtausten esittämiseen ja somevideoihin mobiililaitteilta katsottavaksi.

8) TUE KAMERA

Puhelin on kevyt ja videokuvasta tulee helposti heiluvaa:

- a) Käytä kuvanvakautusta
- b) Käytä jalustaa tarvittaessa tai pidä puhelinta molemmin käsin tukevasti ja esim. tue kyynärpäät pöytään, nojaa seinään tai tue kännykkä kaiteeseen, pöytään tai mihin tahansa.

Kameraliikkeistä saat sulavampia pitämällä puhelinta molemmin käsin, kyynärpäät tukevasti, mutta jännittämättä kiinni vartalossa ja kiertämällä/liikuttamalla koko ylävartaloa. Toimit siis itse tukena, joka liikkuu kameran mukana. Suunnittele kameraliike, älä tee liian pitkäkestoista liikettä, älä liikuta kameraa liian nopeasti.

9) TARKENNUS JA KUVAAMINEN

Videota kuvatessa käynnistys/pysäytyspainike muuttuu yleensä punaiseksi kuvatessa ja näyttöön ilmestyy tallennusaikaa mittaava laskuri, josta voit seurata otoksen kesto.

Uusissa puhelimissa automaattitarkennus toimii yleensä hyvin (mukana mm. tekoälypohjaisia kohteen tunnistajia). Joskus on kuitenkin parempi säätää tarkennusta ja valotusta manuaalisesti. Napauta puhelimen näytöllä kohdetta, jonka haluat olevan tarkka. Kohtaan ilmestyy ympyrä tai neliö, joka merkitsee, että kohde on tarkennettu. Valotusta voit säätää viereisestä liukusäätimestä (lisää tai vähennä). Tarkennuksen voi lukita haluttuun etäisyyteen (Android: näpäytä), iPhone (pidä sormea hetki paikallaan).

Joskus tehokeinona voi käyttää tarkennuksen vaihtoa kesken kuvan esim. etualalta taka-alalla olevaan kohteeseen tai päinvastoin. Myös kameraliikkeissä voit muuttaa tarkennusta lennossa kohteesta toiseen. Näissä tapauksissa tarkennusta ei pidä lukita, jotta voit napauttaa tarkennettavan kohteeseen oikeaan aikaan. Erityisesti heikossa valossa automaattitarkennus saattaa alkaa ”vaelttaa”, joten tarkkaile kuvaa ja tarvittaessa tarkenna manuaalisesti.

Puhelinkameroissa on valittavissa myös erilaisia KUVAUSTILOJA esim. Timelapse tai intervallikuvaus, hidastus, nopeutus, hämäräkuvaustoiminto yms.

10) VALO

Riittävä valo on aina tärkeää kuvan/videon teknisen laadun vuoksi. Valo myös luo tunnelman.

Joskus voit vaikuttaa valon määrään jo vaihtamalla omaa kuvaussuuntaasi tai kuvakulmaa. Koeta siirtää kuvauskohde lähelle valonlähdettä esim. ikkunaa.

Varo suuria kontrasteja. Vältä voimakasta vastavaloa, jolloin kohde helposti alivalottuu ja tausta ylivalottuu. Jos kamerassa on käytössä HDR-tila, sitä voi testata tilanteissa, joissa on suuri kontrasti.

Säädä valoa: hyödynnä ikkunasta tulevaa valoa, avaa/sulje verhot, sytytä/sammuta valoja, käytä erityisiä kuvausvaloja tai muita valaisimia apuna. Hämärässäkin voit etsiä valonlähteitä, joiden lähellä kuvaamiseen on riittävästi valoa: katulamput, näyteikkunat, mainoskyltit jne. Kirkkaassa auringonvalossa voit varjostaa kännykkää kädellä tai vaihda paikkaa.

Pehmeä valo: pilvinen päivä tai kirkkaana päivänä hakeudu kuvaamaan varjoon. Kesällä hyödynnä aamu ja iltavaloa, joka on kovaa keskipäivän valoa pehmeämpää. Kirkkaassa valossa voit tasoittaa varjoja esim. heijastamalla valoa kasvojen varjopuolelle (valkoinen kartonki, lakana, folio tms.) Myös lisävaloja voi koettaa heijastaa vaalean pinnan kautta: katto, seinä tms. Huomaa, että värikkään pinnan kautta heijastettu valo vaikuttaa kuvan väreihin.

Valon lämpötila (värilämpötila)

Eri valonlähteet tuottavat eriväristä valoa. Puhutaan värilämpötilasta, jota mitataan kelvineinä (K). Yli 5500K tarkoittaa viileänsävyistä valoa esim. pilvinen päivänvalo, varjot tai talvivalo. 4000-5500K on neutraali, päivänvaloa vastaava (voi olla myös keinovalo). Auringonlasku tai kynttilänvalo on lämminsävyinen 2500-4000K. Arkisesti puhutaan kylmästä sinisestä tai lämpimästä keltaisesta valosta. Näitä kahta ei yleensä kannata yhdistää samassa kuvassa. Esimerkki: kuvataan henkilöä, joka istuu lähellä ikkunaa ja ulkoa tuleva sininen valo valaisee kasvot ikkunan puolelta ja toista puolta kasvoista valaisee loisteputken valo, jossa vihertävä sävy. Kameran tuottama värimaailma saattaa siis olla ”mielenkiintoinen”.

Valkotasapainon (whitebalance, WB) säätö kameroissa ja kuvankäsittelyssä liittyy värilämpötilaan. Ihmissilmät (aivot) korjaavat erivärisen valon vaikutuksen ja näemme valkoisen valkoisena valaistusolosuhteista riippumatta. Kameroille täytyy kuitenkin ”kertoa” mikä on valkoista, jotta se osaa muokata kuvan oikeanväriseksi. Uusissa puhelimissa automaattinen valkotasapainon säätö toimii yleensä hyvin. Tekoäly on tullut osaksi tekniikka ja kamera tunnistaa eri valonlähteet ja pystyy myös mukauttamaan säätöjä tilanteiden vaihtuessa. Pehdy oman puhelimeesi ja automatiikan toimivuuteen. Useimmiten puhelimet tarjoavat myös manuaalisen valkotasapainon säädön ja siksi on hyvä ymmärtää värilämpötilojen merkitys.

11) ÄÄNI

Ääni on videokerronnassa olennainen elementti. Yritä tallentaa tilanneäänet mahdollisimman puhtaasti ilman häiriöitä. Tässä muutamia vinkkejä.

Älä peitä mikrofonia sormillasi tai näpelöi kännykkää tarpeettomasti (rohinaa/rapinaa). Selvitä missä mikrofonit ovat puhelimessasi, jotta osaat varoa. Joissain puhelinmalleissa voi olla useampi sisäänrakennettu mikrofoni: näytön puolella ylhäällä tai alhaalla ja takaosassa.

Muista, että kuvatessasi olet lähempänä puhelimen mikrofonina kuin kuvauskohteesi. Jos haastattelet jotain toista henkilöä, älä keskeytä vastauksia tai puhu päälle tarpeettomasti.

Kiinnitä **huomiota taustahälyyn** (liikenteen meteli tai kova tuuli voi olla liian hallitseva). Keskity ensin kuuntelemaan pelkkiä ääniä ja toimi sen mukaisesti. Mene **tarpeeksi lähelle kohdetta tai eliminoi häiriöääni** esim. laita ovi/ikkuna kiinni, sammuta huriseva laite tai siirry kuvaamaan eri paikkaan.

Lisävarusteeksi on mahdollista hankkia **erillinen mikrofoni**, jolloin saat tilanneäänistä laadukkaampia. Varmista sopivuus omaan puhelimeesi. Videon äänenä voi käyttää myös erikseen nauhoitettua selostusta, tilanneääniä, musiikkia, tehosteita yms.

12) TUTUSTU KUVAILMAISUUN JA VIDEOKERRONTAAN

Rajaus: mitä otat kuvaan mukaan, mitä jää sen ulkopuolelle. Klassinen elokuvakerronta perustuu pitkälti kuvakokojen vaihteluun. Somevideoissa ei tarvitse noudattaa samaa kerrontatapaa, mutta on hyvä ymmärtää, millaisia asioita esim. eri kuvakokojen avulla voi välittää. Joskus pienikin muutos esim. lähemmäs/kauemmas tai kameran siirtäminen pikkuisen eri suuntaan, voi olla merkittävä.

Tarkista kuvan reunat ja tausta: varmista, ettei kuvassa ole ylimääräisiä häiritseviä asioita.

Kuvakoot (yleiskuva, kokokuva, puolikuva, lähikuva, erikoislähikuva ja näiden variaatiot/välimuodot) laajat kuvat näyttävät miljöötä, tiiviimmät kuvat toimintaa, lähikuvat yksityiskohtia ja tunnetiloja.

Videokuvauksessa pätevät yleisimmät kuvasommittelun säännöt, esimerkiksi **kolmanneksen sääntö**.

Puhelimen kameran apuruudukon avulla voit **sommitella** kuvaa ja varmistaa, että esim. horisontti on suorassa. Pidä sommittelu yksinkertaisena. **Kuvassa on oltava yksi tärkeä asia**, jota kaikki muu täydentää. Sijoita kuvan tärkeät elementit paikkoihin, joihin ihmissilmä luontaisesti kiinnittää huomiota ja jotka tuntuvat miellyttävältä. Nyrkisääntönä on sijoittaa pääkohde, eli se mihin haluat katsojan kiinnittävän huomion, johonkin ruudukon viivojen risteyskohdista.

Mene lähemmäksi kohdettasi ja kun luulet olevasi tarpeeksi lähellä, koeta mennä vielä vähän lähemmäs. Jos puhelimesiasi on useita linsejä (esim. laajakulma tai teleobjektiivi), voit käyttää niitä huoletta, mutta vanhempien puhelinten digitaalinen zoomaus ei ole suositeltavaa; kuva ”pikselöityy” eli laatu heikkenee.

Vaihda kuvakulmaa: yläkulma, alakulma ja silmien taso. Kokeile nousta tuolille tms. ja kuvaa yläsuunnasta, tai mene makuulle ja ota kuva sammakkoperspektiivistä. Kokeile erilaisia kuvakulmia ja mieti, miten esität kohteesi parhaiten. Yleensä silmien taso on neutraalein ja luonnollisin ihmisten kuvaamisessa. Ylhäältä päin kuvaaminen saattaa pienentää ja luoda alentavan vaikutelman. Lievästä alakulmasta kuvaaminen taas saattaa tehdä kohteesta ”mahtavamman”.

Katseen suunta ja tilaa katseelle

Haastattelukuvassa haastateltavan on hyvä katsoa aavistuksen kameran ohi, ikään kuin haastattelijaan. Jos haluat, että puhe kohdistuu suoraan katselijalle, yritä katsoa kohti kameraa.

Jätä kuvaan tilaa katseelle eli ei älä rajaa kuvaa liian tiukasti katseen puolelta. Testaa: henkilö on lähikuvassa ja katsoo vasemmalle. a) rajaa kuva siten, että katseen suuntaan jää hieman ”tyhjää” tilaa b) rajaa kuva tiukasti siten, että katseelle ei jää tilaa. Kumpi tuntuu paremmalta?

Käytä syvyysuuntaa hyväksi. Luo tilan ja toden tuntua. Videolla joko kohde tai kamera voi liikkua syvyysuunnassa (esimerkki: käveleekö henkilö kohti kameraa tai pois päin vs. kamera liikkuu kohti henkilöä tai pois päin)

Liike kuvassa (kohde liikkuu), **kameran liike** (liikkuvaa kohdetta seurataan tai maisemaa/tilaa paljastetaan katsojalle vähitellen lisää).

Kameraliikkeet: **panorointi** (kameran liike vaakasuunnassa), **tiltaus** (kameran liike pystysuunnassa), **kamera-ajo** (muu liike, esim. syvyysuunnassa tai yhdistelmä). Jos mahdollista, harjoittele liike ennen kuvaamista. Pidä kameraliikkeet suhteellisen lyhyinä, mieti liikkeelle alku ja loppu. Harjoittele **liikkuvan kohteen seuraamista**. Pyri sujuvuuteen kameraliikkeissä, yritä löytää oikea rytmi. Älä yritä saada kaikkea mahdollista samaan otokseen esim. panoroinnin avulla. Kuvaa mieluummin useita ottoja ja editoi niistä kohtaus.

13) KUVAKERRONTA / KUVAUKSEN SUUNNITTELU

Videon kuvakerronta on tarinan rakentamista kuvilla. Mieti miten parhaiten kerrot haluamasi asian.

Klassisen kuvakerronnan sääntöjä ei ole pakko noudattaa, mutta niistä voi ottaa oppia. Tärkeintä on päättää, mitä haluat kertoa ja miettiä keinoja, jotka tuovat tämän asian parhaiten esille.

Somejulkaisussa saattaa toimia yksi otos, jota ei juurikaan tarvitse editoida. Joskus taas tarinallinen, kuva- ja äänikerrontaan pohjaava video toimii paremmin (useita otoksia esim. lähikuvat, puolikuvat, kokokuvat, joista video koostetaan).

1) mikä on viesti: mieti miten kerrot, selkeys on valttia

2) päättää tyyli - asiallinen, humoristinen, tietoisuus, esittely, opetusvideo...

3) **käsikirjoittaminen** = etukäteissuunnittelu. Mieti mitä tapahtuu ja mitä haluat kertoa / näyttää. Suunnittele **miten pystyt kertomaan** tämän tehokkaasti kuvilla ja äänillä, tekstein...

Jos kuvaat tarinallista, kuvaleikkauksia käyttävää videota, suunnittele etukäteen pääkuvat ja kuvituskuvat. Älä kuvaa vain yhtä pitkää otosta. Tutki kohdetta, hae eri kuvakulmia ja käytä eri kuvakokoja. Rakenna tunnelmaa ja

tilanteita liittämällä eri otoksia peräkkäin editoinnissa. Tiivistäminen on tärkeää katsojien mielenkiinnon ylläpitämiseksi. Jätä pois kaikki sellainen, mikä ei tuo mitään uutta aiheeseesi, eikä vie tarinaasi eteenpäin.

Ajatusleikki/esimerkki: kirkkohäät, joissa on tietty tapahtumien kulku (käsikirjoitus). Kuvaaja voi etukäteen suunnitella hyvin tarkkaan mitä ja miten kuvaa eri vaiheissa.

VINKKEJÄ VIDEOLLA ESIINTYMISEEN (PUHE)

HARJOITTELE

- tarvittaessa kirjoita muistiin puhuttavat asiat tukisanalistaksi ja harjoittele (harjoitusotokset) kun kameralle esiintymisestä tulee tutumpaa, saattaa riittää, että vain mietit aiheen etukäteen
- joskus voi olla tärkeää esittää viesti mietityin sanamuodoin, jolloin kannattaa kirjoittaa lauseet etukäteen ja tekstin voi vaikka lukea paperilta
- usko itse siihen, mitä sanot, ole aito – se välittyy myös katsojalle

OMA BRÄNDI / KOHDERYHMÄ / ASIAKKAAT

- kenelle esiinnyt, millaisen puhe/esiintymistyylin valitset, mikä tukee omaa brändiäsi
- mikä on itselle luonteva tapa esiintyä
- miten oma brändisi/yrityksesi näkyy muuten videolla: ympäristö, värit, pukeutuminen

KAIKEN EI TARVITSE ONNISTUA KERRALLA

- voit ottaa uusintaottoja ja kuvata tarvitsemasi materiaalin useissa lyhyemmissä pätkissä

TILANNE

- istuen tai seisoen, kamera/puhelin jalustalla tai puhelin omassa kädessä (etukamera)
- puhe/esiintyminen samalla kun työskentelet tai liikut, itse etukameralla kuvaten tai kuvaaja apuna

KATSEKONTAKTI

- Katso ensin kameran linssiin ja aloita puhuminen vasta hetken kuluttua, pidä katse kamerassa vielä hetki puhumisen jälkeen (saat leikkausvaraa mahdollista editointia varten).
- Jos sinulla on kuvaaja apuna, voit myös katsoa häntä, jolloin katseesta saattaa tulla luontevampi. Kuvaajan kannattaa asettua suoraan kameran taakse samalle tasolle kuin linssi. Testaa.

PUHUMINEN

- Vältä täytesanoja (eli, elikkä, ja). Käytä selkeitä lauseita, puhu selkeästi, ei liian pitkästi.
- Käytä äänenpainoja luontevasti.
- oma esiintymistyyli/puhetyyli + kenelle viestit (arkinen, luonteva, tuttavallinen, asiallinen... Kuvittele puhuvasi jollekin tuttavalle, asiakkaalle tai puhu kuvaajalle, jos tilanteessa on sellainen

ELEET JA ILMEET, SANATON VIESTINTÄ

- Rentoudu, anna käsien ja vartalon liikkua, jos se on sinulle luontaista. Innostuminen saa näkyä. Toisaalta liiallinen heiluminen tai jotkut maneerit voivat häiritä.
- Tunteet tarttuvat, siksi: hymyile, jos se tuntuu luontevalta. Hymy kuuluu myös äänessä.
- Unohda kamera ja keskity asiaan
- **Kaikille esilläolo ja esiintyminen ei ole luontaista, mutta sitä voi opetella. Videoita voi toteuttaa monella tapaa, eikä niissä tarvitse välttämättä itse esiintyä.**

VIDEOEDITOINTI PUHELIMELLA

Videoeditoinnissa videokuva ja ääntä muokataan ja yhdistetään tietyn tavoitteen saavuttamiseksi. Siihen voi kuulua videoklippien lyhentämistä ja järjestelemistä, erilaisten kuvasiirtymien lisäämistä, äänitehosteiden ja musiikin käyttöä, tekstien lisäämistä, värien säätämistä ja muita visuaalisia ja äänellisiä muutoksia. Tavoitteena on luoda tuotos, joka viestii toivottua sanomaa tai tarinaa. Editoinnilla voi vaikuttaa paljon siihen, miten katsojat kokevat ja ymmärtävät videon sisällön. Ammattimainen editointi tehdään tietokoneilla, mutta somea varten tuotetut videot voi editoida myös puhelinsovellusten avulla.

VIDEOEDITOINNIN TEHTÄVÄT:

1. JÄRJESTÄ MATERIAALI, KERRO TARINA TAI ASIA

Järjestä videoklipit loogiseen järjestykseen, jotta tarina/asian esittely etenee sujuvasti.

2. TIIVISTÄ JA SELKEYTÄ

Somessa parhaiten toimivat lyhyet, napakat videot. Editoinnissa jätät pois kaiken sellaisen, mikä ei tue videon sanomaa ja lisää siihen jotain uutta.

Tärkeintä on, että video pitää katsojan kiinnostuneena alusta loppuun oli kesto 10 sekuntia tai 2 minuuttia. Videon tarkoitus määrittää kesto, samoin alusta (some), jossa sen julkaiset. Yleensä YouTubesta katsotaan pidempiäkin videoita, mutta TikTokissa lyhyitä. Koeta löytää tasapaino. Esim. jos teet ohjevideon, liian nopeasti etenevä ja lyhyt video voi lähinnä ärsyttää katsojaa, toisaalta liian hidastempoista videota ei jakseta katsoa. Joskus asia kannattaa pilkkoa osiin ja tehdä siitä videoiden sarja.

3. LUO JÄNNITETTÄ JA TUNNELMAA, RAKENNA KERRONNAN RYTMII

Videoeditoinnilla voit luoda tunnelmia, jännitettä ja huippukohtia sekä kerronnan rytmin. Lisäämällä äänitehosteita ja musiikkia voit syventää kerrontaa ja luoda lisämerkityksiä. (Koskee videoita, jotka käyttävät tarinallisia elementtejä.)

Videoeditointi puhelimella vaatii hieman kärsivällisyyttä ja malttia. Tarjolla on useita erilaisia ohjelmia, joiden toimintaperiaatteet ovat hyvin samankaltaisia: iMovie (iPhone), YouCut, Filmora, KineMaster, Quick jne. Tällä kurssilla käytämme CapCut -ohjelmaa.

SOMEVIDEO

Toimiva somevideo voi **yksinkertaisimmillaan olla yksi video-otos**: esim. joku kertoo tai tekee jotain tai videossa näytetään jotain toimintaa tai esitellään tuotetta. Tämän tyyppisiä videoita ei välttämättä ole editoitu ollenkaan tai ehkä videoklippii on vain lyhennetty alusta ja/tai lopusta. Tarvittaessa videokuvaan voi lisätä tekstiä, ”tarroja”, musiikkia, äänitehosteita, filttäreitä tms. Kun olet tehnyt taustatyöt eli miettinyt etukäteen somesuunnitelmaasi (millainen on oma brändisi ja miten tuottamasi sisällöt sitä tukevat), tällaisia videoita voi tehdä nopeasti sopivalla hetkellä isommin suunnittelemana.

Joskus asia, jonka haluat kertoa, vaatii videon, jota on kuvattava esim. useissa paikoissa tai eri aikoina.

Kyseessä voi olla vaikka työprosessin esittely tai jonkinlaisen tarinan kerronta. Tällaiset videot vaativat enemmän aikaa ja vaivaa sekä kuvatessa että viimeistelyssä. Suunnittele etukäteen ja kuvaa lyhyitä otoksia eli älä kuvaa vain yhtä pitkää otosta. Voit kuvata materiaalin missä järjestyksessä vain, sillä editoidessa otokset voidaan järjestellä halutulla tavalla. Kuvaa mieluummin hieman enemmän kuin tarvitset, jotta voit myöhemmin tehdä valintoja.

Pääkuvat ovat videon tärkeitä hetkiä ja keskeisiä tapahtumia ja ne muodostavat perustan videolle.

Kuvituskuvat tuovat lisätietoa, tunnelmaa tai kontekstia eli rakentavat aikaa, paikkaa ja tilannetta. Niiden avulla siis rikastat kerrontaasi. Kuvituskuvat voivat olla lähikuvia yksityiskohdista, välähdyksiä ympäristöstä tai muita kuvia, jotka eivät välttämättä ole pääasiassa, mutta lisäävät kiinnostavuutta. Toisaalta ne voivat myös kertoa konkreettisesti siitä, mistä on kyse. Esimerkki: henkilö kertoo hillon valmistamisesta, kuvituskuvana näytetään henkilö valmistamassa hilloa. Tässä tapauksessa kuvituskuva siis havainnollistaa puhetta.

Saavutettavuuden kannalta on tärkeää, että videot on tekstitetty tai että videon sisältö kerrotaan somen kuvaustekstissä. Tekstitys ja kuvausteksti myös palvelevat aivan kaikkia somekäyttäjiä, sillä aika moni selaa someaan ilman ääniä.

VIDEOEDITORIN OSAT

Aloitus/uusi projekti: määrittele videon muoto ja laatu ja valitse käytettävät materiaalit (myöhemmin voi lisätä uusiakin klippejä)

Kuvaruutu: näet videosi ja siihen tekemäsi muutokset

Aikajana: video, äänet, tekstit ym. **omilla raidoillaan** (ajallinen kesto ja sijainti) + **kursori** (pitkä viiva)

Kuvaruutu näyttää aina sitä kohtaa aikajanalla, jossa kursori on sillä hetkellä.

Työkalut: esim. muokkaa, ääni, teksti, tehosteet, suodattimet, säädöt, tarrat yms. Valittuasi esim. muokkaa, saat auki uuden valikon työkaluja ja vielä kyseisen työkalun hienosäätöön tarvittavat työkalut. Huomaa, että valitset aina ensin sen video/ääni/tekstiklipin, jota haluat työstää ja säätää.

Tallenna/Export (vie) valitset minne ja miten tallennat tai lataat valmiin videosi.

Videoeditori tallentaa **projektitiedoston** automaattisesti ja voit muokata projektia uudestaan, jos alkuperäiset materiaalit ovat edelleen olemassa. **Vasta käsky Tallenna tai Export renderoi eli luo valmiin videotiedoston**, jonka voi jakaa esim. someen tai tallentaa haluttuun paikkaan.

Huomaa! **Videoeditoinnissa et muokkaa alkuperäisiä videoita** eli ne säilyvät sellaisenaan.

Editointiohjelman luomaan **projektitiedostoon tallentuvat vain ne tiedot, miten olet käsitellyt videoita** ym. **Jos poistat alkuperäiset videot, projektia ei voi avata tai se ilmoittaa, etteivät videot ole käytössä.**

VIDEOEDITORIN TYÖKALUJA

Muokkaa (yleensä saksat)

Leikkaa klipit haluamaasi pituuteen, poista tarpeettomia osia. Lyhennä klippiä alusta/lopusta tarttumalla ”kahvoin” (**trim**) tai voit pilkkoa klipin osiin (**split**) ja poistaa tarpeettomat pätkät.

Voit nopeuttaa tai hidastaa videota tai vaikka kääntää sen takaperin (huomaa näiden vaikutus ääniin).

Lisää klipin alkuun tai loppuun **häivytyksiä, zoomauksia tms. Säädä värejä, valoisuutta, lisää filttereitä, tehosteita, vakauta kuvaa. Säädä videoon sisältyvää ääntä.**

Ääni

Lisää omia tehosteääniä/musiikkia tai käytä ohjelman äänikirjastoa (musiikki, tehosteäännet yms.)

Äänitä selostus videoosi. Muokkaa äänen voimakkuutta, lisää tehosteita esim. kaikua yms.

Tekstit

Lisää tekstiä kuvan päälle tai erillisiksi tekstiruuduiksi, valitse fontti, väri, sijoittelu ja lisää animaatio.

Siirtymät

Lisätään yleensä aikajanalla klikkaamalla klippien välissä olevaa pientä ruutua, jolloin saa auki erilaisten kuvasiirtymien valikon (sulautumiset, heilautukset, liukumiset, sivunkäännöt jne.)

HARJOITTELAAN EDITOINTIA CAPCUT-SOVELLUKSELLE

(useimmat editointisovellukset ovat samankaltaisia, joten ohje on sovellettavissa)

1. Lataa CapCut sovellyskaupasta ja avaa ohjelma. Anna ohjelmalle lupa käyttää kuvia/videoita. Voit valita kaikki tai sallia vain tiettyjen materiaalien käytön (tällöin joudut aina joka kerta erikseen antamaan luvan)
2. Luo **uusi projekti** (myöhemmin voit jatkaa aloitettua projektia valitsemalla sen listasta)
Lisää tarvitsemasi videoklipit. Napsauta pikkuympyrää kaikkien tarvitsemiesi klippien ylänurkasta. Valitse ne suunnilleen siinä järjestyksessä kuin niiden on tarkoitus olla valmiissa videossa. Valitut klipit näkyvät alareunassa ja niitä on kätevinä järjestellä tässä vaiheessa. Myöhemmin aikajanalla järjestyksen vaihtaminen on hankalampaa, mutta mahdollista. Kun kaikki on valittu ja järjestys on oikea, napsauta Lisää.
Huomaa: Jos tarkoituksena on tehdä pystyvideo, myös materiaalin tulisi olla kuvattuna pystyvideona tai vastaavasti vaakavideon materiaali vaakamuodossa. Jos joudut käyttämään vaakavideota pystymuodossa, se leikkautuu reunoilta.
3. Tutustu näkymään: **videoruutu, aikajana, videoraita, työkalut**
4. Kokeile videon katselua: **play/pause -nappula** kuvaruudun alla. Kokeile myös videon katsomista **kokoruututilassa** (vasemmalla kuvaruudun alla painike), kokoruututilasta palaat vastaavalla painikkeella takaisin editointinäkymään. Harjoittele aikajanahan käyttöä: ”nipistämällä” **tiivistä tai laajenna näkymää**. Liikuttele videoita ja huomaa, miten kuvamateriaali liikkuu kuvaruudussa (kursorin kohta).
5. Järjestä klippejä tarvittaessa. Napsauta käsiteltävä klippi aktiiviseksi ja raahaa tarvittaessa toiseen paikkaan. Voit myös **poistaa tarpeettomia tai tuoda uusia** (aikajanahan lopussa +painike).

6. **Lyhennä klippejä ja muokkaa** niitä haluamallasi tavalla. Aktivoi klippi ja lyhennä alusta tai lopusta tarttumalla kahvoihin tai jaa klippi osiin ja poista tarpeeton. Zoomaa riittävän lähelle, jolloin voit toimia riittäväällä tarkkuudella.
7. **Säädä videota** tarvittaessa, lisää filttäreitä, efektejä yms
8. Lisää halutessasi **videosiiirtymiä**. Videoklippien välissä on pieni valkoinen ruutu, jossa lyhyt pystyviiva. Napsauttamalla saat auki valinnat (siirtymiä on useassa kategoriassa ja osa on maksullisessa käytössä), valitse haluamasi ja määrittele **siirtymän kesto** liukusäätimestä. Kun siirtymä on käytössä, valkoisen pikkuruudun keskellä näkyy capcut-logo.
9. Lisää tarvittavat **tekstit**. Valitse tekstityökalu, syötä teksti, valitse fontti, tyyli yms. Liikuta tekstiä kuvassa, muuta kokoa. Tekstiklippi näkyy aikajanalla omalla raidallaan ja voit siirtää sen paikkaa ja lyhentää/pidentää sitä ja käsitellä samalla tavoin kuin videoklippejäkin.
10. **Lisää äänitehosteet, musiikki, voiceover** (ääniä puhetta). Siirrä kursori siihen kohtaan, josta haluat äänen alkavan. Äänet näkyvät omana raitana ja ääniä voi käsitellä ja muokata (häivytykset, voimakkuus, tehosteet), paikkaa voi siirtää ja kestoa lyhentää.
Huomaa, että CapCutissa on tarjolla myös musiikkia, jonka julkaisu on sallittua TikTokissa, mutta ei muualla (tekijänoikeudet hankittu ja käytöstä maksetaan tekijöille). Turvallisinta on käyttää vain omia ääniä tai ohjelman tarjoamia tehosteääniä tai muualta haettua ilmaista bulkkimusiikkia.
11. Poista Capcutin vesileima lopusta. Aktivoi ja poista.
12. Kun video on valmis, valitse videon laatu (720p tai 1080p ja 30fps) ja MBps-suositeltu. Näet arvion videon tiedostokoosta. **Valitse vie ja ohjelma renderoi videon valmiiksi. Valitse, minne tallennat tai jaat videosi.** Jos haluat julkaista saman videon useaan paikkaan tai käyttää myöhemmin, valmis video kannattaa tallentaa laitteelle/pilveen ja jakaa sieltä someen.